

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Internationaal Beleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

17 mei 2024

Referentie

46050791

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

HOenS, IB

Reactie onderzoeksrapport zorgopleidingen Caribische studenten

Aanleiding

In opdracht van OCW en VWS is onderzoek uitgevoerd naar aansluiting tussen instroom in zorgopleidingen in Nederland en de uitstroom naar de arbeidsmarkt in de zorg in het Caribisch gebied. Het eindrapport heeft u op 8 februari gedeeld met de Tweede Kamer. Conform afspraak hebben VWS en OCW samen aan een beleidsreactie gewerkt. In de bijlage vindt u de voorgestelde reactie, die u mede namens de staatssecretaris VWS ondertekent. De behandeling van het eindrapport en de beleidsreactie was voorzien tijdens het commissiedebat DUO en Hoger onderwijs op 12 juni 2024. Per 5 juni 2024 is dit commissiedebat tot nader order uitgesteld.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met de inhoud en ondertekening van:

- De voorgestelde aanbiedingsbrief en reactie op het onderzoeksrapport.

Kernpunten

- Het verminderen van krapte op de arbeidsmarkt in de zorg in het Caribische deel van het Koninkrijk is een brede opgave die een gezamenlijke inspanning vergt van onder meer kennisinstellingen, werkgevers (zorgorganisaties) en overheden op de Caribische eilanden en in Europees Nederland.
- Dit vraagt om een integrale aanpak die de verschillende uitdagingen die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen adresseert. Het betreft: het verkrijgen van inzicht in trends en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en bij opleidingen; het verbeteren van de voorbereiding van toekomstige studenten; het bevorderen van de in- en doorstroom van Caribische studenten in zorgopleidingen in Europees Nederland; het bevorderen van de specialisatie tot medisch specialist; en het bevorderen van de terugkeer naar de zorgsector in het Caribisch gebied.
- Er wordt in de reactie tevens ingegaan op de motie Ergin¹ die oproept om ministersplaatsen of een soortgelijke regeling te herintroduceren. U geeft hierbij ruimte voor de nieuwe bewindspersoon om hier invulling aan te geven.

¹Kamerstukken II 2023/24, 31 288, nr. 1118

Toelichting

Aanleiding onderzoek

- Net als in Europees Nederland is er in het Caribisch deel van het Koninkrijk een dreigend tekort aan zorgprofessionals. Met het oog op de vergrijzende bevolking en toename van de zorgvraag neemt de vraag naar zorgpersoneel toe. Door uw collega ministers van de landen zijn herhaaldelijk zorgen geuit over de instroom van Caribische studenten in de zorgopleidingen in Europees Nederland.
- Op de eilanden worden verschillende zorgopleidingen op mbo niveau aangeboden. De zorgen betreffen dan ook vooral de zorgopleidingen op hbo- en wo niveau, aangezien studenten hiervoor grotendeels zijn aangewezen op opleidingen in Europees Nederland.
- De landen hebben meermaals de wens uitgesproken voor de herinvoering van ministersplaatsen voor opleidingen met een capaciteitsfixus.

Belangrijkste uitkomsten onderzoek

- Het onderzoek biedt geen betrouwbare kwantificering van de voorziene tekorten. Er is weinig systematisch inzicht in (dreigende) tekorten aan zorgpersoneel op de Caribische eilanden.
- Daarnaast ontbreken beschikbare gegevens met betrekking tot de in-doorstroom en terugkeer van Caribische studenten. Er lijkt wel een dalende trend waarneembaar in het aantal Caribische studenten dat instroomt in zorgopleidingen met een numerus fixus sinds 2017.
- Hierbij spelen verschillende factoren een rol, zoals de kwaliteit van het funderend onderwijs, de problematische beheersing van de Nederlandse taal en armoedeproblematiek. Ook ervaren respondenten ongelijkheid bij deelname aan decentrale selectie.
- Minder dan de helft van de Caribische studenten keert direct terug naar de Caribische eilanden na afstuderen, en ongeveer een kwart keert terug na het volgen van een specialisatie. Carrière kansen en financiën spelen hier een rol.

Voorgestelde aanpak

- Om deze problematiek op te lossen is een integrale aanpak nodig. Vanaf het funderend onderwijs tot aan de carrière kansen van zorgprofessionals zijn er aanpassingen en verbeteringen mogelijk en nodig. Hierbij is de inzet nodig van het kabinet, in samenwerking met de lokale overheden van de landen, de zorginstellingen en de onderwijsinstellingen.
- De integrale aanpak richt zich op vijf centrale uitdagingen rondom zorgopleidingen op hbo- of wo-niveau. Oplossingsrichtingen gaan in op beleidsinitiatieven die reeds in gang zijn gezet, alsook de benodigde extra interventies.
- De aanpak zal voorgelegd worden aan de landen en tijdens het aankomende Ministerieel Vierlandenoverleg (M4LO) OCW en M4LO VWS besproken worden. Beide overleggen zullen in november 2024 plaatsvinden. Op basis van deze overleggen zullen een agenda en bestuurlijke werkvorm worden opgesteld voor het vervolg. De nieuwe bewindspersoon zal Uw kamer hierover begin 2025 informeren, in het

kader van de reguliere verslaglegging over het Ministerieel Vierlandenoverleg.

Datum
17 mei 2024

Toelichting ministersplaatsen

- De motie Ergin roept op om ministersplaatsen of een soortgelijke regeling te herintroduceren. Om een dergelijke regeling opnieuw mogelijk te maken zal moeten worden onderzocht hoe deze het best kan aansluiten bij het huidige systeem van decentrale selectie.
- Een fundamenteel verschil met de situatie van voor 2017-2018 is dat er momenteel geen centraal aanmeldsysteem bestaat. Selectie wordt uitgevoerd door de instellingen zelf.
- Het ligt niet voor de hand om de ministersplaatsen op eenzelfde manier vorm te geven als in het verleden werd gedaan. Dit zal besproken moeten worden met de andere landen van het Koninkrijk, onderwijsinstellingen en uitvoeringsorganisaties. De nieuwe bewindspersoon zal uw Kamer begin 2025 informeren over de invulling.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t